

Prof. Dr. Ahmet Hamdi İSLAMOĞLU

Doç. Dr. Ümit ALNİAÇIK

SOSYAL BİLİMLERDE ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ (SPSS UYGULAMALI)

Bu çalışma Allah-u Ekber dağlarında, Çanakkale'de, Sakarya'da, Dumlupınar'da bizler için kanını döken gazilerimizin, canını veren şehitlerimizin aziz hatıralarına ithaf edilmiş ve onların torunlarına borçlu olduğumuzun bir ifadesi olarak sunulmuştur.

**Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş
BEŞİNCİ BASKI**

İSTANBUL - 2016

Beta

Yayın No : 3463

İşletme-Ekonomi Dizisi : 830

4. Baskı – Ekim 2014 – İSTANBUL

5. Baskı – Aralık 2016 – İSTANBUL

ISBN 978 - 605 - 333 - 791 - 1

Copyright© Bu kitabın bu basısının Türkiye'deki yayın hakları BETA Basım Yayım Dağıtım A.Ş.'ye aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Dizgi : Beta Basım A.Ş.

Baskı - Cilt : Yazın Basım Yayın Matbaacılık Trz. Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika No: 12028)

İkitelli Çevre Sanayi Sitesi 8. Blok No: 38-40-42-44

Başakşehir/İSTANBUL

0212 565 01 22 - 0212 565 02 55

Kapak Tasarım : Evren Kayhan

Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. (Sertifika No. 16136)

Narlıbahçe Sokak Damga Binası No: 11

Cağaloğlu - İSTANBUL

Tel : (0-212) 511 54 32 - 519 01 77

Fax: (0-212) 511 36 50

www.betayayincilik.com

SUNUŞ

Bilimsel Araştırma Yöntemleri başlığı ile sunulan bu çalışmanın hazırlanmasının iki önemli nedeni vardır. Birinci neden, yıllardan beri, başlangıçta Pazarlama Araştırmaları, sonraki yıllarda Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri adı altında hem lisans hem de yüksek lisans ve doktora derslerinde genç arkadaşların karşılaştıkları zorlukları aşmalarında onlara daha fazla yardımcı nasıl olabileceğimi düşünmektir. İkinci neden araştırmanın bir ölçüde deneyim istemesi nedeniyle, deneyimlerimi onlarla paylaşma arzusudur.

Genç araştırmacılar, gerçekten iyi niyetle çalışma arzusu taşımalarına karşı, araştırmayı ele alıp sonuçlandırmada ciddi sorunlar yaşamakta, bazen de jüri önünden geri dönmektedirler. Diğer yandan, araştırma yöntemlerini gerektiği gibi özümleyememiş olanlara danışman öğretim üyeleri, zamanlarının büyük bölümünü onlara yöntemle ilgili bilgi sunmak için harcamakta, asıl konulara zamanları kalmamaktadır. Bu olumsuzlukların tek suçlusu elbette ki sadece onlar değildir. Öğretim üyeleri olarak bizlerin de eksiklikleri vardır.

Bu çalışmayı yapmak için, başta bizlerin aynı çağlardaki eksikliklerimizi göz önüne getirerek işe başlandı. Daha sonra yazılan tezler, araştırma makaleleri, kongrelere sunulan bildirimler eleştirel bir bakış açısıyla incelendi ve ortak eksiklik ve yanlışlıklar belirlendi. Bundan sonra en yalın anlatımla, genç arkadaşlara nasıl bir sunumla konu açıklanmalı diye düşünüldü ve çalışma ondan sonra kaleme alındı.

Toplum bilimlerinde yapılan araştırmalarda genellikle şu alanlarda sorunlarla karşılaşıldığı görülmektedir:

- Araştırmacı gereksiz bir acelecilikle hareket etmekte ve bu yüzden teorik bilgi eksikliği ile yola çıkmaktadır.
- Araştırmanın teorik yapısının noksanlığı, uygulamaya da yansımaktadır.
- Konu seçmede sorunlar yaşanmaktadır.
- Araştırmanın amacı, cevap aranacak soru net bir biçimde ifade edilememektedir.
- Araştırmanın amacı ve problemi net olarak belirlenmediği için, hem teorik hem de uygulama için gereksiz olan bilgiler bir araya getirilmekte; bu da zihni bulandırmaktadır.

- Problem iyi tanımlanmadığı için model kurmada, hipotez oluşturmada, uygulama için bilgi toplamada ve doğru analiz yöntemlerini kullanmada hatalara düşülmektedir.

Bu listeyi daha da uzatmak mümkündür. İşte bu zorlukları aşmada araştırmacılara yardımcı olmak için bu çalışma ele alınmıştır. İlk baskısından önce ders notu olarak kaleme alınmış ve öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığı test edilmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmaya çalışılmıştır.

Kitabın bu baskısı hazırlanırken, SPSS uygulamalarının okuyucular tarafından yeterince anlaşılmadığı görülmüş ve bu eksiklikleri gidermek için veri analizi ile ilgili bölüm yeniden yazılmıştır. Bir önceki baskıda yer verilmeyen aracı ve ılımlaştırıcı değişkenlerle regresyon analizi de bu bölüme eklenmiştir. Bu bölümün geliştirilmesinde meslektaşım Doç. Dr. Ümit Alıncaçık katkılarını sunmuştur.

Bu çalışmanın amacı, bilimsel çalışma yapanlara sadece yazma, tekniklerini tanıtmak ve kaynak gösterme yöntemlerini açıklamak değildir. Bu konulara ilişkin birçok özgün yapıt vardır¹. Bu çalışmanın üzerinde duracağı asıl konu, bilimsel araştırma sürecini ve bu süreçte yürütülmesi gereken bilimsel faaliyetleri açıklamak ve bunlarla ilgili olarak olabildiğince örnekler sunmaktır.

Öğrenciliğim ve akademik hayatımda oldukça şanslı olduğumu ifade etmeliyim. En büyük şansım, öğrenciliğimin her dönem ve düzeyinde çok iyi öğretmen ve hocalardan eğitim ve öğrenim görmüş olmamdır. Her birinden çok farklı şeyler aldım; kiminden disiplini, kiminden öğretme ve açıklama yöntemlerini, kiminden de araştırma ve bilimsel bakış açısını öğrendim. Bir akademisyen için, bundan daha büyük bir şansın olabileceğini düşünemiyorum.

Akademik hayatımın başlangıç noktasında, Akademi Başkanımız Prof. Dr. Mehmet Yazıcı hocanın hem yönetim hem de akademik yol gösterici yardımlarını ömrüm boyunca hep anacağım. Prof. Dr. Ali Sait Yüksel, Prof. Dr. İsmail Özaslan, Prof. Dr. A. Hayri Durmuş ve Prof. Fikret Öcal ilk akademik rehberlerim olmuşlardır. Doktora derslerimizi büyük bir özveri ile aksatmadan yürüten Uludağ Üniversitesi öğretim Üyesi Prof. Dr. Erol İyibozkurt. A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ruşen Keleş ve Prof. Dr. Cudi Tuncer Gürsoy hocalarımdan çok şeyler öğrendim.

¹ Bu konularda şu yapıtlara bakılabilir:

Halil Seyidoğlu, **Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı**, 6. Baskı, Güzem Yayınevi İstanbul, 1995.

Mehmet Yazıcı, **Bilimsel Çalışma ve Yazma Yöntemleri**, Marmara Üniversitesi İİBF Nihad Sayar Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul, 1995.

Doktora Tez Danışmanlığımı üstlenen rahmetli Prof. Dr. Mehmet Oluç ve tezimi birlikte hazırladığımız, bana sabırla yol gösteren, emeğini esirgemeyen Prof. Dr. Muhittin Karabulut hocalarım olmasaydı, bu aşamaları geçemezdim. Hepsine minnet ve şükran borçluyum.

Akademiden İ.İ.B. Fakültesine dönüştüğümüzde ilk dekanımız olan Prof. Dr. Halil Seyidoğlu'nun cesaret verici tutumu ve yardımları oldu. Rotasyonla Fakültemizde görev alan İ.Ü. İşletme Fakültesi öğretim Üyesi Prof. Dr. Yücel Ercan ve İktisat fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet Genceli'nin de büyük yardımlarını gördüm.

Ayrıca; Prof. Dr. Kemal Kurtuluş, Prof. Dr. Birol Tenekecioğlu, Prof. Dr. Yavuz Odabaşı, Prof.Dr. Engin Okyay, Prof. Dr. Aykut Şireli, Prof. Dr. Mehmet Karafakioğlu, Rahmetli Prof. Dr. İlhan Cemalcılar, Prof. Dr. Tunç Erem, Prof. Dr. Tuncay Kocamaz, Prof. Dr. Tuncer Tokol, Prof. Dr. Tunçtan Baltacıoğlu, Prof. Dr. Ömer Baybars Tek, Prof. Dr. İsmet Mucuk, Prof. Dr. Alptekin Günel, Prof.Dr. Ersan Bocutoğlu, Prof. Dr. Atilla Kesim ve daha pek çok hocadan yararlandım. İlkokul öğretmenlerimden İsmail Uzun, Mehmet Gümüştaş, Fuat Özdemir; Ortaokul öğretmenlerimden şair Nabi Üçüncü, Mustafa Sarıcalı; Lise öğretmenlerimden Kemal Ülker, Sebahat Ülker, Belkıs Topkara; İlhan Duman; Zühtü Ellezoğlu, Ali Özdemir, İsmet Savaşkan ve isimlerini sayamayacağım daha niceleri bana rehber olmuşlardır. Hepsine minnet ve teşekkür borçluyum.

Çalışmanın birinci bölümünde bilimle ilgili kimi kavramlara, ikinci bölümde araştırma sürecinde yürütülmesi gereken faaliyetlerin listesine yer verilmiştir. Ayrıca, metin kısmının giriş bölümünde yürütülmesi gereken faaliyetler bu bölümde açıklanmıştır.

Üçüncü bölüm araştırma yöntemini açıklamaya ayrılmıştır. Problemin tanımı, model ve varsayımlar bu bölümde ele alınmıştır. Dördüncü bölüm bilgi toplamaya, beşinci bölüm örneklemeye ayrılmıştır. Altıncı bölüm nitel araştırmaları kısaca tanıtmaya, yedinci ve sekizinci bölüm veri analizini açıklamaya, dokuzuncu bölüm araştırmanın biçimsel yapısına ayrılmıştır.

Bu çalışma her türlü eleştiriye açıktır ve eleştirilerden büyük mutluluk duyulacaktır. Gelişmenin itici gücünün eleştiri olduğuna inanılmaktadır. Çalışmada güzel ve doğru ne varsa yukarıda isimlerini saydığım ve saymadığım hocalarım, hatalı ve eksik olanlarsa, yazarlara aittir.

Prof.Dr. Ahmet Hamdi İSLAMOĞLU

Yahya Kaptan / Kocaeli 2016

Doç. Dr. Ümit Alnaçık'ın Önsözü

Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri kitabının bugünkü haline gelmesi hocam Prof.Dr. Ahmet Hamdi İslamoğlu'nun uzun yıllar süren çabaları neticesinde olmuştur. Bu çalışmanın ilk hali sayılabilecek “araştırma yöntemleri ders notları” ile 1997 yılında öğrenci iken tanıştıktan sonra, zaman içinde kitap olarak basılmasına ve sonraki gelişmelere tanıklık ettim. Kitabın üçüncü baskısında “SPSS uygulamalı veri analizi” kısmının gözden geçirilmesi ve genişletilmesi konusunda Hoca'mdan gelen nazik davet beni onurlandırdı. Yoğun bir çalışmadan sonra, 2013 yılında üçüncü baskısını yaptığımız Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri kitabının hem lisans, hem de lisans üstü programlarda öğrenim gören öğrencilere ve araştırmacılara katkı sağladığını çeşitli geri bildirimler vasıtasıyla görmek bizleri çok mutlu etti. Yine, aldığımız geri bildirimler doğrultusunda, bir önceki baskıda yer veremediğimiz Aracı (Mediator) ve İlmılaştırıcı (Moderator) analizlerini de eklemek suretiyle bu baskıda SPSS uygulamalı veri analizi kısmını genişletmeye devam ettik. Şüphesiz ki halen eksiklerimiz vardır. Okuyucularımızdan gelecek eleştiriler, öneriler ve diğer geri bildirimler bu eseri daha da iyi hale getirme konusunda bizim en büyük yardımcımız olacaktır.

Bu günlere gelebilmemde pek çok kişinin emeği, desteği ve katkıları oldu. Her şeyden önce, sevgili annem ve babama teşekkür borçluyum. Onlar olmasa, bu gün burada olamazdım.

İlkokul öğretmenim Neriman Özdemir'den başlayarak, eğitimimin her aşamasında katkısı olan tüm öğretmenlerimi de saygı ve şükranla anıyorum. Kocaeli Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümündeki öğrenciliğimden itibaren, yüksek lisans ve doktora öğrenimim boyunca bana katkı sağlayan, yol gösteren, bu günlere gelmemde emeği olan tüm hocalarıma şükranlarımı sunarım. Bunlar arasında özellikle pazarlama disiplini bana tanıtan, sevdiiren hocam Prof.Dr. Ahmet Hamdi İslamoğlu ve doktora tez danışmanım Prof.Dr. Cengiz Yılmaz'ın üzerimde çok büyük emekleri vardır, haklarını ödeyemem. Ayrıca hem akademik hem de yönetsel yol göstericilikleri için Dekanımız Prof.Dr. Selman Aziz Erden'e, YTÜ, İİBF Dekanı Prof.Dr. Kenan Aydın'a, hocalarım İTÜ'den Prof. Dr. Lütfihak Alpkın, GTÜ'den Prof.Dr. Gökhan Özer, Prof.Dr. Oya Erdil, Prof. Dr. Halit Keskin ve Okan Üniversitesi'nden Prof.Dr. Vasfi Eldem'e teşekkürü borç bilirim.

Baskıdan önce kitabı büyük bir hassasiyetle kelime kelime okuyarak, yazım ve dilbilgisi hatalarından arındırmamıza yardımcı olan dostum ve meslektaşım Yrd.

Doç.Dr. Ferdi Bişkin'e, yapıcı geri bildirimleri ve önerileri için Yrd.Doç.Dr. Fatih KOÇ ve Yrd.Doç.Dr. Volkan ÖZBEK'e şükranlarımı sunuyorum.

Yoğun bir çalışma sonucunda ortaya çıkmış olan bu kitabın beşinci baskısını da gerçekleştiren Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.'nin titiz çalışanlarına ve özellikle de Seyhan Satar beyefendiye de müteşekkirim.

Teşekkürlerin en büyüğünü ise sevgili eşim Esra, kızım Ecem Naz ve oğlum Burak Ediz'e ayırdım. Bu çalışmayı onlara ithaf ediyorum. Onların sevgisi ve gösterdikleri sabrın değeri hiçbir şeyle ölçülemez.

Kitabın; bilimsel araştırma yapan, tez hazırlayan, bu konuya ilgi duyan tüm çevrelere faydalı olmasını diliyorum.

Doç.Dr. Ümit ALNIAÇIK

Umuttepe/ Kocaeli 2016

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	III
------------	-----

I. Bölüm

BİLİM VE BİLİMLE İLGİLİ KAVRAMLAR

1.0. GİRİŞ.....	3
1.1. KAVRAM.....	6
1.2. BİLİM VE FELSEFE.....	8
1.3. POZİTİVİST SOSYAL BİLİM.....	11
1.4. YORUMLAYICI SOSYAL BİLİM.....	14
1.5. ELEŞTİREL SOSYAL BİLİM.....	16
1.6. BİLİM NEDİR?.....	17
1.7. BİLİMSEL YÖNTEM.....	22
1.8. KURAM.....	24
1.9. YASA.....	27
1.10. KURAL.....	27
1.11. İLKE.....	28
1.12. SİSTEM (Dizge).....	28
1.13. SAV (Tez).....	29
1.14. VARSAYIM (Kabul).....	30
1.15. HİPOTEZ (Denence).....	31
1.16. AKSİYOM.....	32
1.17. POSTULA.....	32
1.18. YÖNTEM.....	32
1.19. MANTIK.....	33
1.20. DEĞİŞKEN VE PARAMETRE.....	36
1.21. NEDEN, ETKİ VE İLİŞKİ.....	37
1.22. OLGU.....	38
1.23. ARAŞTIRMA TÜRLERİ.....	39

1.23.1. Konunun Ele Alınış Biçimine Göre Araştırma Türleri.....	39
1.23.2. Yöntembilime Göre Araştırma Türleri	42
1.23.3. Araştırmanın Amacına Göre Araştırma Türleri.....	45
1.23.4. Sorgulama Yaklaşımına Göre Araştırma Türleri	46
1.23.5. Ölçüm Sayısına Göre Araştırma Türleri.....	47
1.23.6. Baz Alınan Zaman Periyoduna Göre Araştırma Türleri	47
1.23.7. Kullanıcı Sayısına Göre Araştırma Türleri.....	48
1.24. TOPLUM BİLİM ARAŞTIRMALARINDA KARŞILAŞILAN BAZI SORUNLAR.....	48

II. Bölüm ARAŞTIRMA SÜRECİ

1.0. GİRİŞ.....	53
1.1. KONU SEÇMEK.....	54
1.2. KAYNAKLARA ULAŞMA.....	59
1.3. ARAŞTIRMA SÜRECİNDE YÜRÜTÜLEN FAALİYETLER	61
1.3.1. Kuramsal Yapı.....	62
1.3.2. Araştırmanın Amacı.....	72
1.3.3. Araştırmanın Sınırları.....	77
1.3.4. Araştırmanın Yararı.....	78
1.3.5. Araştırmanın Kısıtları ve Yargılanması	78
1.4. BU BÖLÜMLE İLGİLİ SON ÖNERİLER	79

III. Bölüm ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

1.0. GİRİŞ.....	83
1.1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİNİN EVRELERİ.....	83
1.1.1. Araştırma Probleminin Tanımı	84
1.1.2. Literatür Çalışması (Ön Araştırma)	94
1.1.3. Araştırmanın Modeli.....	99
1.1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	108
1.1.5. Araştırmanın Hipotezleri (Denenceleri)	109
1.1.5.1. Hipotezlerin Sınanması	112

IV. Bölüm BİLGİ TOPLAMA YÖNTEMLERİ

1.0. GİRİŞ	119
1.1. GEREKLİ BİLGİ TÜRLERİNİN BELİRLENMESİ	119
1.2. BİLGİ KAYNAKLARININ BELİRLENMESİ	121
1.3. BİLGİ TOPLAMA YÖNTEMİNİN SEÇİMİ	124
1.3.1. Gözlem Yöntemi.....	125
1.3.2. Deney Yöntemi.....	128
1.3.3. Anket Yöntemi.....	136
1.3.3.1. Anket Formunun Hazırlanması	140
1.3.3.2. Anket Soruları	142
1.3.3.3. Anketin Güvenilirliği ve Geçerliliği	153
1.4. ÖLÇME VE ÖLÇEKLEME	164
1.4.1. Nominal Ölçek.....	170
1.4.2. Ordinal (Basit Sıralama) Ölçek.....	170
1.4.3. İnterval (Aralıklı) Ölçek	172
1.4.4. Sürekli Sıralama Ölçeği (Continuous Rating Scale).....	173
1.4.5. Rasyo (Oransal) Ölçek	173
1.4.6. Boyutsal Ayırma Ölçeği	173
1.4.7. Likert Ölçeği.....	175
1.4.8. Toplumsal Uzaklık Ölçeği	178
1.4.9. İkili Karşılaştırmalar.....	179
1.4.10. Thurstone'un Karşılaştırmalı Yargılar Yasası.....	180
1.4.11. Sabit Toplamlı Ölçek.....	182
1.4.12. Anlamsal Farklılık Ölçeği.....	183
1.4.13. Stapel Ölçeği.....	183
1.5. ÖLÇMEDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR	184
1.6. SORU VE ÖLÇEKLERLE İLGİLİ KİMİ OLUMSUZ TUTUMLAR	186

V. Bölüm ÖRNEKLEME

1.0. GİRİŞ	193
1.1. ANA KİTLENİN TANIMI	194
1.2. ÖRNEKLEME ÇERÇEVESİ	195
1.3. ÖRNEK BİREYLERİNİN BELİRLENMESİ	196
1.4. ÖRNEKLEME YÖNTEMİ	196
1.4.1. Tesadüfi Örneklemeye Yöntemleri.....	197
1.4.1.1. Basit Tesadüfi Örneklemeye.....	197
1.4.1.2. Zümrelere Göre Örneklemeye.....	198
1.4.1.3. Kümelere Göre Örneklemeye.....	199
1.4.1.4. Alanlara Göre Örneklemeye.....	200
1.4.2. Tesadüfi Olmayan Örneklemeye Yöntemleri.....	201
1.5. ÖRNEK BÜYÜKLÜĞÜNÜN BELİRLENMESİ	203
1.5.1. Basit Tesadüfi Örneklemeye Örnek Büyüklüğünün Belirlenmesi.....	203
1.5.1.1. Standart Hatanın Belirli Bir Değere Büyük Olmaması Hali.....	203
1.5.1.2. Örnek Ortalaması İle Ana kitle Ortalaması Arasındaki Fark.....	204
1.6. ÖRNEKLEME HATALARI	207

VI. Bölüm NİTEL ARAŞTIRMALAR

1.0. GİRİŞ	215
1.1. NİTEL ARAŞTIRMALARDA ARAŞTIRMA SÜRECİ	219
1.1.1. Nitel Araştırmalarda Örneklemeye.....	220
1.1.2. Nitel Araştırmalarda Veri Toplama.....	221
1.1.2.1. Mülakat.....	221
1.1.2.2. Doküman İncelemeye.....	224
1.1.2.3. Örnek Olay İncelemesi.....	224
1.1.2.4. Odak Grup Görüşmeleri.....	226
1.1.2.5. Projektif Teknikler.....	228

1.2. NİTEL ARAŞTIRMALARDA DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR	229
1.3. NİCEL ARAŞTIRMALAR NİTEL ARAŞTIRMALARLA DESTEKLENİR Mİ?	231

VII. Bölüm VERİLERİN ANALİZE HAZIRLANMASI

1.0. GİRİŞ	235
1.1. VERİLERİN HAZIRLANMASI	237
1.2. SPSS PROGRAMININ TANITIMI	237
1.2.1. Başlangıç.....	237
1.2.2. Program Ana Penceresi ve Menüleri	238
1.2.2.1. SPSS Program Menüleri	239
1.2.2.1.1. File Menüsü	240
1.2.2.1.2. Edit Menüsü	241
1.2.2.1.3. View Menüsü	243
1.2.2.1.4. Data Menüsü	244
1.2.2.1.5. Transform Menüsü.....	245
1.2.2.1.6. Analyze Menüsü	247
1.2.2.1.7. Graph Menüsü.....	251
1.2.2.1.8. Utilities Menüsü.....	251
1.2.2.1.9. Window Menüsü	252
1.2.2.1.10. Help Menüsü.....	253
1.2.3. Veri Girişi.....	253
1.2.3.1. Değişken Tanımlama.....	256
1.2.3.2. Kategori Tanımlama	257
1.2.4. Çıktı Penceresi (Output Window).....	259
1.2.5. Kod Yazım Penceresi (Syntax Window).....	259
1.3. VERİ SÜZME	261
1.4. VERİ DÖNÜŞTÜRME	263
1.4.1. Değişken Hesaplama.....	264
1.4.2. Yeniden Kodlama (Veri Dönüştürme).....	267
2.0. ANALİZ ÖN KOŞULLARININ TEST EDİLMESİ	269

2.1. GİRİŞ	269
2.2. GENEL KOŞULLAR	271
2.2.1. Doğru Ölçme ve Kodlama	271
2.2.2. Uç Değerlerden (Outliers) Arındırma.....	271
2.2.3. Kayıp Değerleri (Missing Values) İnceleme.....	271
2.2.4. Ölçek Düzeyi.....	272
2.2.5. Tek Boyutluluk.....	272
2.3. PARAMETRİK TESTLER İÇİN ÖNKOŞULLAR	273
2.3.1. Normal Dağılıma Uygunluk	273
2.3.2. Varyansların Homojenliği	278
2.3.3. Ölçek Düzeyi.....	280
2.3.4. Gözlemlerin Bağımsızlığı	281
2.3.5. Tesadüfilik.....	281
2.4. PARAMETRİK OLMAYAN TESTLER İÇİN ÖN KOŞULLAR	281
2.4.1. Hücrelerdeki Gözlem Sayısı	282
2.4.2. Gözlemlerin Bağımsızlığı	282
3.0. TANIMLAYICI İSTATİSTİKLERİN HAZIRLANMASI	282
3.1. FREKANS TABLOLARI	284
3.2. ÇAPRAZ TABLOLAR	287
4.0. GÜVENİLİRLİK ANALİZİ	291

VIII. Bölüm VERİLERİN ANALİZİ

1.0. GİRİŞ	301
2.0. PARAMETRİK TESTLER	303
2.1. T TESTİ	303
2.1.1. Tek Örneklem T Testi.....	307
2.1.2. Bağımsız İki Örneklem T Testi.....	309
2.1.3. Eşleştirilmiş İki Örneklem T Testi.....	312
2.2. VARYANS ANALİZİ	316
2.2.1. Tek-Yönlü Varyans Analizi	319
2.2.2. Faktöriyel Varyans Analizi.....	328

2.2.3. Çok Bağımlı Değişkenli Varyans Analizi	337
2.2.4. Kovaryans Analizleri.....	348
2.3. KORELASYON ANALİZİ.....	353
2.3.1. İki Korelasyon Analizi.....	354
2.3.2. Kısmi Korelasyon Analizi.....	357
2.4. REGRESYON ANALİZİ.....	361
2.4.1. Basit Doğrusal Regresyon Analizi.....	364
2.4.2. Çoklu Regresyon Analizi.....	370
2.4.3. Lojistik Regresyon Analizi	381
2.4.4. Regresyonda Ilımlaştırıcı ve Aracı Değişken Analizleri	399
2.4.4.1. SPSS Programında Ilımlaştırıcı (Moderator) Değişken Analizi	401
2.4.4.2. SPSS Programında Aracı (Mediator) Değişken Analizi.....	408
2.5. FAKTÖR ANALİZİ.....	415
2.6. KÜMELEME ANALİZİ.....	428
2.6.1. Hiyerarşik Kümeleme Analizi	429
2.6.2. K – Ortalamalar Kümeleme Analizi	435
2.7. AYIRMA (DİSKRİMİNANT) ANALİZİ.....	443
3.0. PARAMETRİK OLMAYAN TESTLER.....	458
3.1. KİKARE TESTİ.....	459
3.2. KOLMOGOROV-SMIRNOV TESTİ.....	463
3.3. MANN-WHITNEY U TESTİ.....	464
3.4. WILCOXON İŞARETLİ SIRA TESTİ.....	466
3.5. KRUSKAL-WALLIS TESTİ.....	470
3.6. SPEARMAN SIRA KORELASYONU.....	473

IX. Bölüm
ARAŞTIRMA RAPORUNUN
BİÇİM ve KAPSAMI

1.0. GİRİŞ.....	479
1.1. DİL.....	479
1.2. ARAŞTIRMANIN KISIMLARI.....	483

1.2.1.	Ön Kısım.....	483
1.2.1.1.	Başlık.....	484
1.2.1.2.	İthaf.....	486
1.2.1.3.	Giriş.....	486
1.2.1.4.	İçindekiler.....	486
1.2.1.5.	Tablolar.....	487
1.2.1.6.	Kısaltmalar.....	487
1.2.2.	Son Kısım.....	487
1.2.3.	Araştırma Metni.....	487
1.2.3.1.	Yazım Alanı ve Biçimi.....	487
1.2.3.2.	Tablo ve Şekiller.....	488
1.2.3.3.	Bölüm Başlıkları.....	490
1.2.3.4.	Metin Aktarmaları.....	490
1.2.3.5.	Kaynak Gösterme.....	491
1.2.4.	Kaynak Göstermeyi Gerektiren Durumlar.....	492
1.2.5.	Kaynak Gösterme Yöntemleri.....	492
1.2.5.1.	Bağlaç Yöntemi ile Kaynak Gösterme.....	493
1.2.5.2.	Dipnotlu Kaynak Gösterme.....	493
1.2.5.2.1.	İlk Kez Kaynak Gösterme.....	494
1.2.5.2.2.	Aynı Kaynağa Yeniden Başvurmak.....	496
1.2.5.2.3.	Özel Dipnotları.....	497
1.3.	BİBLİYOGRAFYA DÜZENLEME.....	500
1.3.1.	Kitaplar.....	500
1.3.2.	Periyodikler.....	500
1.4.	ARAŞTIRMA HATALARI.....	501
1.5.	ARAŞTIRMA ANAHTLARINA İLİŞKİN ÖRNEKLER.....	501
	YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	511